

Föreläsning – Manus

I denna lektion finns beskrivet för besöket till Styresholm. Ni promenerar till platsen från Hola Folkhögskola. Promenaden tar ca 5 minuter. Väl på plats berättar du som lärare kort om vad det här är för en plats, och ni gör en kort övning i att läsa landskapet.

Notera – Om ni väljer att runda av era studier kring häxprocesserna med grupprevisningar är dessa besök ett bra tillfälle för grupperna att anteckna lite extra kring den plats de ska redovisa om. Ha gärna med papper, penna, kamera eller andra material för dokumentation.

Notera - Glöm inte bort att ni måste kontakta Hola folkhögskola innan ert besök.

Notera – Tidsåtgången varierar i hög grad beroende på hur ni väljer att lägga upp ert besök, men också hur stor klass ni är.

Föreläsning

”Nu befinner vi oss på en gammal befästning från medeltiden som fanns här några hundra år innan häxprocesserna började. Det var en så kallad fogdeborg i slutet av 1300-talet. Att man var en fogde på den här tiden betydde att man hade uppsikt över något. I det här fallet innebar

det att det fanns någon som drev in skatt från handeln som pågick i trakten. När borgen byggdes ägdes och kontrollerades den av Vitaliebröderna, som var ett gäng pirater som härjade i Östersjön och kontrollerade flera platser på samma sätt. Omkring år 1400 gjorde de en överenskommelse med Drottning Margareta, som vid tiden var drottning över Danmark, Norge och Sverige, som gjorde att hon nu kontrollade fogdeborgen. Men man tror att redan i början av 1400-talet var borgen övergiven.

Styresholm är den nordligaste fornborgen i hela Sverige! Vad tycker ni att vi kan läsa av platsen?

Försök leda eleverna till att notera att platsen är uppbyggd av två platåer omgivna av vallgravar.

Närmare Håla folkhögskola finns en till fornborg som man tror ska ha sett likadan ut, som kallas Pukeborg. Den har inte blivit lika utgrävd och är inte lika lätt att identifiera som den här.

Läs texten på minnesstenen.

Texten handlar om ett uppror som skedde under medeltiden och kallas för Engelbrektsupproret, och enligt en myt så fanns det en kvinna som hette Märta som 1434 lurade några danskar in i en bastu på Styresholm, och som hon sedan satte eld på. Man vet att Styresholm ska ha brunnit ner, men berättelsen om Märta tror man ska vara en myt”.